

Једно од најсветлијих достигнућа у развоју људског друштва је несумњиво човекова слобода. Од фараона, краљева и царева који су човека продавали као робу па до данас пуно тога се променило. Међутим, данашња стварност је таква да велики број људи носи невидљиве ланце на рукама и живи животом модерних робова. За разлику од роба кога терају бичем да гура тешко камење и који нема другог избора, модеран (неолибералан) човек свакога дана полази на посао и својевољно пристаје да буде роб.

Модерно робовласничко друштво је засновано на дугу, односно дуг је ништа друго него средство контроле и управљања. Однос кредитора и дужника је такав да дужник мора стално да има на уму да дугује. На тај начин његово деловање постаје контролисано и усмерено. Пренесимо овај механизам на виши ниво и добијамо сасвим познато окружење светских кредитора ММФ-а, Светске банке, Светске трговинске организације (као најпознатих представника), с једне стране, и гомиле презадужених земаља, с друге стране. Овакав систем добија свој облик скоро годину дана пре завршетка Другог светског рата, формирањем глобалних економских институција 22. јула 1944. године у Хотелу Маунт Вашингтон, Њу Хемпшир-САД, познатијем као Бретон Вудс, са првобитним формалним циљем да потпомогне послератну обнову.

Глобалне институције данас постају стубови неолибералног капитализма, сурови механизми задуживања и контроле других земаља. Једна од кључних тачака у раду ових институција јесте и усвајање "Вашингтонског консензуса" који је усвојен 1990. године од стране ММФ-а, СБ и Министарства за финансије САД. Предлог је сачинио економиста Џон Вилијамсон, запослен у Институту за међународну економију у Вашингтону за потребе конференције о Латинској Америци 1989. године. Овај скуп тржишно усмерених реформи, требало је да помогне земљама Латинске Америке у покретању стагнирјуће економије и привлачењу капитала. Консензус је донео пакет од 10 ставова (можемо их назвати и "неолибералним заповестима"), са нагласком на макроекономску дисциплину, тржишну економију и отвореност ка светском тржишту путем процеса дерегулације и либерализације. Немачки филозоф Јирген Хабермас је констатовао да је главна порука Вашингтонског консензуса – "trickle down" односно пустити да богати буду још богатији, а да ће нека мрвица већ стићи до сиромашних.

Можемо такође приметити један од битних аспеката оваквог задуживања – стварање сигурног механизма који би осигуравао враћање дугова држава дужника (насталих ангажовањем глобалних институција), на такав начин да дуг никада не стигне да се врати. Овај механизам је еволуирао тако да земља – дужник поставља на највише управљачке функције људе са стеченим предзнањем код кредитора – глобалних

Робно-тржишни фундаментализам или "боље роб него гроб"

Пише: Дејан Ристивојевић
петак, 18 децембар 2015 21:02

институција. Можда је то чиста случајност али актуелни министар финансија Душан Вујовић је 1979. примљен у Светску банку (од 2003 – 2006. године био је руководиолац програма Светске банке у Украјини); Диана Драгутиновић – бивши министар финансија, данас вицегувернер је радила у ММФ-у као специјални саветник од 2002-2004. године; Кори Удовички актуелни министар у влади радила у ММФ-у 1993-2001. године итд.

И тако долазимо и до буџета Републике Србије за 2016. годину, који чека у тамном ходнику велике зграде ММФ-а у Вашингтону да га одобре добри кредитори, негде пре Божића (пре 25. децембра). Неки кажу да смо били добри дужници ове године, да смо учинили све како је тражено и да нас чека светла "дужничка" будућност. С тим у вези, о неким деловима годишњег плана трошења државе Србије (предлог буџета РС за 2016. годину Скупштина РС усвојила је 12. децембра 2015. године) није се пуно причало, попут члана 2. који каже: "Потребна средства за финансирање буџетског дефицита, набавку финансијске имовине и отплату главнице по основу дугова домаћим и страним зајмодавцима за директне и индиректне обавезе Републике Србије из члана 1. овог закона у укупном износу од 662.250.047.000 динара, планирано је да се обезбеде из зајмова домаћих и међународних комерцијалних и мултилатералних финансијских институција и иностраних влада у износу од највише 90.129.822.000 динара, кроз емитовање државних хартија од вредности (државних записа и обвезница на домаћем финансијском тржишту у домаћој и страниј валути) у износу од највише 450.000.000.000 динара и из примања остварених од емисије еврообвезница (државних хартија од вредности емитованих на међународном финансијском тржишту у домаћој и страниј валути) у износу од највише 122.500.000.000 динара."

Изгледа да нам добро стоје невидљиви окови, па зашто би их онда скидали.